

KAPITEL 6 / CHAPTER 6⁶ STRATEGIC DIRECTIONS OF SPORTS POLICY: CHALLENGES AND PROSPECTS

DOI: 10.30890/2709-2313.2023-25-00-011

Вступ.

Відомо, що в природі кожної людини вбудоване непереборне прагнення до пізнання та, відповідно, до відкриття істини. Шлях до істини є складним, адже на його шляху з'являється безліч перешкод, які доводиться подолати. Однак саме істина є духовною цінністю, необхідною для кожної людини. Психологічна особливість полягає в тому, що будь-яка істина спочатку сприймається людьми як міцний бар'єр. Однак, коли істина виявляє себе та стає фактичною реальністю та починає привертати увагу все більшої кількості особистостей. Отже, саме істина повинна лежати в основі будь-якої парадигми.

У сучасному світі парадигма може бути визначена як комплекс наукових поглядів та фундаментальних ідей у будь-якій галузі знань. Ці погляди та ідеї приймаються представниками "наукової спільноти" на певному етапі історичного розвитку науки як істинні та визначають напрямок всіх майбутніх досліджень. Іншими словами, парадигма втілює беззаперечну, широко визнану думку про явища, процеси та події у вивченій галузі знань [1].

Парадигми, змінюючи одна одну, свідчать про більш широке пізнання світу. Створення нової парадигми дозволяє не тільки отримати знання, а також впливати на зміну світогляду. З точки зору філософії, поняття парадигма - це модель будь-якого виду людської діяльності, прийнята в якості зразка. У давнину термін парадигма використовувався для характеристики ідей - «зразків» створення світу [2]. Важливим фактом є те, що вченими-філософами (Іммануїл Кант, Огюст Конт, Мартін Хайдеггер, Карл Густав Юнг та ін.) створювалися парадигми, основою яких було пізнання людського існування. В свою чергу, всі ці парадигми відповідали рівню історичного розвитку свого періоду.

Світова цивілізація, переступивши поріг третього тисячоліття, продовжує

⁶Authors: Leonov Yaroslav, Zheltoborodov Oleksandr

свій рух у напрямку постмодернізму, активно формуючи постіндустріальне суспільство через кризові явища. На цьому етапі генези глобальної цивілізації стає очевидною необхідність нової парадигми розвитку суспільства, спрямованої на інтереси та добробут людини.

Сучасний етап розвитку суспільства вимагає створення нової парадигми, що зосереджена на формуванні людського капіталу – ключового елементу будь-якої суспільної системи. Рівень розвитку людського капіталу визначає конкурентоспроможність робочої сили та економічний прогрес країни. Високий рівень демографічного ресурсу стає визначальним фактором, формуючи сучасну економічну та соціальну реальність країни.

Цей ресурс обумовлюється якісними і кількісними характеристиками, такими як економічні, соціальні та культурні можливості населення. Втрата людських ресурсів, незалежно від причин, не лише свідчить про внутрішньополітичну нестабільність, а й представляє проблему геополітичного масштабу. Це, в свою чергу, може призвести до дестабілізації суспільства та його послаблення, ставлячи під загрозу всю людську цивілізацію.

Постановка наукової проблеми та її значення. Загальна теорія економічного зростання та розвитку суспільства можна спостерігати в роботах вчених-економістів XIX століття: У. Петті, А. Сміта, Д. Рікардо, К. Маркса, У. Томпсона, М. Туган-Барановського, М. Кондательєва, Й. Шумпетара і ін. Формування теорії людського капіталу відбулося в другій половині XX століття і закріпило свої позиції в економічній науці завдяки працям Г. Беккера, Т. Шульца, Дж. Мінсера і ін. Так, наприклад, згідно теорії Г. Беккера, людський капітал - це наявний у кожного запас знань, навичок, мотивацій. Інвестиціями в людський капітал можуть бути освіта, накопичення виробничого досвіду, охорона здоров'я та пошук інформації. Крім того, Г. Беккер, здійснив своєрідне об'єднання економічного і соціологічного поглядів на людський капітал і його елементи [3, 4]. Однак актуальним залишається питання впливу фізичної активності на якість людського капіталу.

Мета дослідження полягає в створенні обґрунтованого огляду стратегічних

викликів та перспектив спортивної політики, що може слугувати джерелом інформації для політиків, фахівців у галузі спорту, а також дослідників, спрямованих на подальший аналіз і покращення стратегій розвитку спорту на різних рівнях управління.

Розглядаючи основні аспекти формування і функціонування людського капіталу, необхідно враховувати значення в цьому процесі соціального капіталу. Найбільш значний внесок у розвиток концепції соціального капіталу зробили французький соціолог П'єр Бурд'є і американський соціолог Джеймс Коулман, які в своїх працях провели глибокий теоретичний аналіз категорії «соціальний капітал», розглянули взаємозв'язок капіталу економічного та соціального і обґрунтували роль суспільства, сім'ї та групи в процесі акумуляції соціального капіталу. Їх роботи вказують на те, що при аналізі факторів, що впливають на процес формування і розвитку людського капіталу, необхідно також враховувати роль соціального капіталу в ньому [3].

У сукупності найбільш загальних складових людського капіталу головне місце займає «капітал здоров'я», бо саме здоров'я разом з освітою визначає здатність людини до повноцінного виконання основних соціальних і економічних функцій, його активну участь в процесі досягнення не тільки власного благополуччя, а й конкурентоспроможності національної економіки. Отже, проблема збереження здоров'я нації для будь-якої держави є однією з найважливіших.

Підтвердження цьому можна побачити у дослідженнях відомих вчених. Так, наприклад, Г. Беккер проводив аналогію між інвестиціями в капітал здоров'я та інвестиціями в інші форми людського капіталу (капітал освіти, капітал професійної підготовки та ін.): «Один із способів інвестування в людський капітал є поліпшення емоційного та фізичного здоров'я...Здоров'я, як і знання, можна покращувати різними способами. Скорочення смертності людей працездатного віку може покращувати перспективи отримання заробітків, подовжуючи термін, протягом якого людина здатна займатися оплачуваною роботою» [5].

В свою чергу, американський економіст Майкл Гроссман стверджував, що «капітал здоров'я» відрізняється від інших форм людського капіталу. Запаси знань людини впливають на його продуктивність, а його запас здоров'я визначає загальну кількість часу, який він може витратити на отримання доходів. Він провів емпіричне дослідження, у моделі якого розглядав «здоров'я як міцний капітал, який дає вихід на повноцінне життя», вказуючи на те, що «здоров'я знецінюється з віком і може бути збільшено за рахунок інвестицій» [6]. Отже, модель М. Гроссмана була побудована на розумінні того, що поведінка людини повинна бути подібна інвесторові, який робить раціональний вибір між тим, чим він готовий пожертвувати на даний час для поліпшення свого здоров'я, щоб у майбутньому збільшити тривалість свого життя.

Компонент здоров'я стає найважливішим у сучасних дослідженнях людського капіталу. Так, наприклад, Форрестер С. В. вважає: «В основі функціонування людського капіталу як на рівні індивіда, колективу (групи), так і на рівні суспільства (держави), лежить капітал здоров'я. Інвестиції в здоров'я, з одного боку, визначають саму можливість формування і функціонування людського капіталу, з іншого боку, збільшують його тривалість дії. Вони тягнуть за собою зростання суспільного виробництва і особистих доходів громадян, мають позитивний вплив на темпи соціально-економічного розвитку країни» [7].

Отже саме «капітал здоров'я» є основою людського капіталу, так як продовж багатьох століть здоров'я є одним з найважливіших явищ буття, яке характеризує якість життя людини. Різні етапи розвитку суспільства надають різноманітні характеристики поняттю здоров'я. Це пов'язано з певними соціокультурними умовами, в яких відбувалося формування конкретних типів світоглядів. Осмислення поняття здоров'я і зараз знаходиться у центрі уваги дослідників з різноманітних наукових галузей знань. У ньому відбиваються основоположні аспекти життя людини, що обумовлює необхідність застосування міждисциплінарного підходу до розгляду даного поняття.

Спроби визначення сутності здоров'я робилися ще за декілька століть до н.е. давньогрецькими мислителями і філософами. Так, наприклад, Гекатон і Хріссіп

відмічали, що здоров'я «переважно і має цінність» і «безумовно слід дбати про здоров'я». В свою чергу, Панетій і Посідоній вважали, що «здоров'я необхідно для щастя». Відповідно до навчань Піфагора "Здоров'я є чеснота, збереження образу, а хвороба - його руйнування". Аристотель позначав здоров'я як «тілесне благо, а благо - є щастя» [8].

Сучасна епоха відзначилася роботами з області філософії, медицини, економіки, соціології, педагогіки, екології, в яких розглядається сутність поняття «здоров'я», його різноманітні аспекти та соціальна значимість, а також підходи до його вивчення. Згідно з останніми дослідженнями науковців, термін здоров'я характеризується як:

- спочатку (генетично) дане, а потім свідомо контрольоване: оптимальна взаємодія внутрішніх структур і процесів (функцій) організму, його матеріально-енергійної природи; протистояння зовнішнім агресивним впливам; оптимальна взаємодія з комплементарними системами і середовищами навколишнього світу [9];

- гармонія всіх його компонентів: космічного, біологічного, психічного (духовного) і соціального [10];

- інтегративна характеристика особистості, котра охоплює як її внутрішній світ (цілісний, багатовимірний, динамічний стан), так і всю своєрідність взаємин з оточенням і включає в себе фізичний, психічний, соціальний і морально-духовний аспекти, що забезпечують необхідний суспільству рівень соціальної активності, максимальну тривалість активного життя; як стан рівноваги, балансу між адаптаційними можливостями людини і постійно мінливими умовами середовища [11];

- динамічний стан збереження й розвитку психофізіологічних функцій індивіду, його оптимальної працездатності й соціальної активності при максимальній тривалості життя [12].

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) під поняттям «здоров'я» розуміє стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хворіб і фізичних дефектів [10]. Отже, здоров'я являє собою

природну життєву цінність в рівній мірі як індивідуальну, так і громадську. Суть цінності здоров'я полягає в тому, що лише при його наявності людина в повній мірі може реалізувати свій потенціал і відчувати всю повноту життя.

Таким чином, стає зрозумілим, що саме здоров'я є ядром людського капіталу, бо без нього неможливе існування й інших складових, і немає більш важливого загальнонаціонального завдання, ніж поліпшення здоров'я населення.

Сучасний стан здоров'я людей знаходиться на недостатньому рівні і цей факт негативно впливає на світову спільноту, потребуючи прийняття нестандартних управлінських рішень. Питання повинно вирішуватися за рахунок розробки, здійснення і глобальної практики зміцнення здоров'я людини.

Обґрунтування отриманих результатів дослідження. Організаційне забезпечення (стратегії, моделі і методи) зміцнення здоров'я повинне орієнтуватись до всіх вікових груп населення, факторів ризику, захворювань і умов життя та не обмежуватися проблемою лише охорони здоров'я. До того ж заходи, спрямовані на поліпшення освіти, розвиток суспільства, політики, законодавства та регулюючих положень, в такій же мірі важливі як для профілактики інфекційних хворіб, так і для вирішення проблем основних факторів ризику для неінфекційних хворіб (неправильного харчування, вживання тютюну, малорухливого способу життя і зловживання алкоголем), а також для профілактики травм, насильства і психічних захворювань.

Досягнення цих цілей передбачає визнання нерозривного зв'язку між здоров'ям, розвитком суспільства і скороченням бідності. Зміцнення здоров'я є основоположним при мобілізації суспільства для досягнення цієї мети на основі необхідних заходів пропаганди і відповідних стратегій [13, 17].

На шляху розвитку сучасної парадигми, спрямованої на здоров'я людини, важливо враховувати вчення Гіппократа як фундаментальний етап в еволюції медичної науки. Його підходи до гармонії тіла і душі, а також визнання природи як ключового фактору в здоров'ї, надалі визначають наші розуміння суті здоров'я та визначають напрямки для подальших досліджень і розвитку.

Ідеологія Гіппократа вказує на те, що в основі здорової людини повинно

бути не лікування, а попередження і профілактика захворювань, а саме, ведення здорового способу життя. Дана думка підтверджується цитатою з книги "Про природу людини": «Але коли в один і той же час народжуються хвороби всякого роду, тоді, без сумніву, причиною кожної служить спосіб життя у кожного і лікування повинно вживати, повстаючи проти причини хвороби...і змінюючи спосіб життя, бо є очевидним, що той рід життя, яким людина звикла користуватися або в повній мірі, або здебільшого, або в чомусь одному, абсолютно йому не відповідає. А довідавшись це, має його змінити ...» [14]. Варто сконцентрувати увагу на тому, що, говорячи про здоровий спосіб життя, Гіппократ приділяв увагу правильному харчуванню, а особливо необхідності у регулярній фізичній активності. Це ствердження сформульовано у книзі "Про здоровий спосіб життя": «Тим, які займаються гімнастикою, корисно взимку бігати і боротися, а влітку мало боротися і зовсім не бігати, але багато гуляти в прохолоді. Ті, які втомлюються від бігу, повинні боротися, а які втомлюються боротьбою, тим повинно бігати, бо таким чином будь-яка частина тіла, стомлена від праць, найкраще може зігритися, зміцнитися і відпочити» [13]. Наведемо загальновідомий афоризм Гіппократа: «Гімнастика, фізичні вправи, ходьба повинні міцно ввійти в повсякденний побут кожного, хто хоче зберегти працездатність, здоров'я, повноцінне і радісне життя» [18].

Такої ж думки про здоровий спосіб життя дотримувався і давньогрецький філософ Діоген Синопський, який був занепокоєний надмірним вживанням їжі людьми, які за його словами «об'їдаються на шкоду здоров'ю», а також був впевнений в тому, що фізичні вправи допомагають досягти успіху в житті: «звичка, що досягається частою вправою, полегшує нам добродісну поведінку. Ти, хто прагне до чесноти, повинні бути здоровими і сильними як душею, так і тілом. Ніякій успіх в житті неможливий без вправи, вона ж все перемагає» [18, 19].

В сучасному суспільстві важко переоцінити роль здоров'я людини в соціальному та економічному просторі. Стабільність та ефективність суспільства нерозривно пов'язані з фізичним і психічним станом громадян. Підтримка

здоров'я нації стає стратегічним напрямом для забезпечення сталого розвитку та сприяння соціальному капіталу.

Отже, побудова сучасної парадигми, де основою є здорова людина, визначається не лише актуалізацією спадщини вчення Гіппократа, але й інтеграцією традиційних і сучасних підходів в медицині. Здоров'я, розглядане як ключовий фактор для соціального та економічного розвитку, визначає шлях до гармонійного та стійкого суспільства у XXI столітті.

Отже треба враховувати, що ще в давнину приділялася особлива увага збереженню здоров'я, як цінності, основою якого має бути не лікування, а запобігання і профілактика захворювань, за рахунок ведення здорового способу життя, з концентрацією уваги на регулярну фізичну активність.

Під поняттям «фізична активність» розуміється будь-який тілесний рух, вироблений скелетними м'язами і вимагає витрат енергії. На сучасному етапі розвитку суспільства, недостатня фізична активність є одним з основних факторів ризику смерті в світі, при цьому її рівень в багатьох країнах зростає, що збільшує тягар неінфекційних захворювань і позначається на загальному стані здоров'я населення. У людей, які недостатньо фізично активні, на 20% - 30% вище ризик смертності в порівнянні з тими, хто веде активний спосіб життя. Кожен четвертий дорослий чоловік в світі недостатньо фізично активний, а більше 80% підлітків відчувають нестачу фізичної активності [15].

Регулярна фізична активність належної інтенсивності має значні переваги для здоров'я:

- покращує стан мускулатури, а також серцевої і дихальної системи;
- поліпшує стан кісток і функціональне здоров'я;
- знижує ризик розвитку гіпертонії, ішемічної хвороби серця, інсульту, діабету, різних видів раку (включаючи рак молочної залози і товстої кишки), депресії;
- зменшує ризик падінь (переломів шийки стегна і хребта та ін.);
- лежить в основі енергетичного обміну і підтримки належної ваги.

Проблема недостатньої фізичної активності вказує на те, що активний

спосіб життя має вирішальне значення для здоров'я, але в нашому сучасному світі це стає все більш складним завданням. Більш того, недостатній рівень фізичної активності - це не тільки проблема в галузі охорони здоров'я, з ним також пов'язані величезні фінансові витрати на медичну допомогу і витрати у зв'язку зі зниженням продуктивності праці.

Враховуючи, що підвищення рівня фізичної активності є проблемою не тільки окремих людей, а й усього суспільства, для її вирішення необхідний багатосекторальний, комплексний підхід, який буде орієнтований на окремі групи населення, враховуючи особливості культури [20, 21].

Важливо зазначити, що уряд має взяти на себе лідерську роль у розробці та впровадженні стратегій і програм, спрямованих на підвищення фізичної активності серед населення. Це може включати в себе створення та підтримку спортивних ініціатив, розвиток спортивної інфраструктури та забезпечення доступу до фізкультурно-оздоровчих заходів для всіх верств населення. Однак для досягнення повноцінної ефективності в цій справі необхідно, щоб усі сектори суспільства - включаючи громадські організації, бізнес, освіту та медичні установи - співпрацювали в напрямку спільних цілей з покращення фізичного здоров'я нації. Міжнародне співробітництво також відіграє важливу роль у розв'язанні проблеми фізичної неактивності, оскільки це дозволяє обмінюватися кращими практиками, досвідом та ресурсами між країнами. Отже, лише через взаємодію всіх сторін, врахування їхніх різних ролей і спільних зусиль можна забезпечити ефективну профілактику захворювань, пов'язаних із недостатньою фізичною активністю, та зробити крок до покращення загального стану здоров'я суспільства.

Основна ціль державної політики – зниження «тягаря» захворюваності, смертності та інвалідності, викликаних захворюваннями, які піддаються профілактиці і запобіганню, за рахунок багатосекторальної співпраці і спільної діяльності на національному, регіональному та глобальному рівнях. Це дозволить населенню досягти найвищих стандартів здоров'я, якості життя та продуктивності в кожній віковій групі та позитивно вплине на соціальний та

економічний розвиток суспільства [22].

Для організаційного забезпечення, спрямованого на профілактику захворювань, за рахунок підвищення фізичної активності населення, необхідне здійснення актуальної спортивної політики розвитку суспільства.

Розглядаючи користь для здоров'я, яку може принести діяльність організацій спортивної індустрії, звернемо увагу на слова загальновідомого спортивного і громадського діяча, ініціатора організації сучасних Олімпійських ігор, французького барона П'єра де Кубертена в його "Оді спорту", який вважав, що саме заняття спортом допомагають людям боротися із хворобами: «О спорт! Ти - плідність! Ти перешкодою встаєш на шляху згубних недуг, які одвічно загрожують людям. Ти - посередник. Ти рекомендуєш стражденним, немічним, хворим найкраще з ліків. Себе. Ти прикладом своїх сильних, здорових, ставних, м'язистих, загартованих, які чинять спротив хворобам прихильників лікуєш зневірених. Ти розпалюєш кров. Змушуєш прискорено битися серце. Зціляєш від недуг. Ти – червоний рядок в «Кодексі здоров'я». Ти стверджуєш: «У здоровому тілі здоровий дух!». Він звертав на те, що заняття спортом повинні бути профілактикою захворювань і спрямовані на здоров'я людини, а не на заподіяння йому шкоди: «Ти сприяєш досконалості людини найпрекраснішого творіння природи. Ти - спрямованість. Ти наказуєш діяти за правилами і вимогам гігієни. Стримуєш від надмірностей. Ти вчиш людину добровільно, свідомо, переконано чинити так, щоб ніякі вищі досягнення, ніякі рекорд не були результатом перенапруження, не позначилися на здоров'ї» [18].

Також, варто приділити увагу працям біолога, анатома, антрополога, лікаря, педагога Петра Францевича Лєсгафта, який був творцем теоретичної функціональної анатомії і наукової системи фізичного виховання. В основі його педагогічної системи закладено вчення про нерозривність духовного і фізичного розвитку людини. У його розумінні фізичні вправи є засобом як фізичного, так і морального та інтелектуального розвитку особистості. При цьому, дуже важливим є те, що розумова і фізична діяльність повинні бути в повній відповідності між собою: «Як розумовий, так і фізичний розвиток повинні нас

однаково займати і повинні виходити з абсолютно однакових підстав, тільки в такому випадку можна сподіватися досягти більш гармонійного цілого». Він вважав, що фізичні вправи повинні сприяти здоров'ю людини, а не заподіяти йому шкоди: «Метод фізичної освіти, також як і розумової, не повинен в будь-якому відношенні знижувати діяльність організму і послаблювати його, - навпаки, своєю поступовістю і послідовністю в застосуванні фізичних вправ він неодмінно повинен сприяти правильному розвитку організму і його здоров'ю» [19].

В сучасному світі спорт став не тільки важливою складовою фізичного здоров'я, а й потужним інструментом суспільного розвитку. Спортивна політика, як система стратегічних рішень, визначених для регулювання та підтримки розвитку спорту, перетворюється в ключовий елемент формування сучасного суспільства. Її обсяг охоплює великий спектр аспектів, починаючи від фінансових питань і закінчуючи формуванням здорового способу життя через спорт.

Спортивна політика визначається низкою комплексних завдань, спрямованих на досягнення визначених цілей у сфері фізичного виховання та спорту. Ці завдання включають в себе вдосконалення фінансового забезпечення спорту, організацію турнірів, вдосконалення спортивної інфраструктури, підтримку спортсменів на різних етапах їхньої кар'єри та активізацію просування здорового способу життя серед населення. Пропаганда здорового способу життя через спорт визнається важливою складовою спортивної політики, оскільки сприяє зменшенню рівня хвороб, пов'язаних з сидячим способом життя, а також формує у суспільстві свідомість про важливість здорового способу життя. Фінансування в спортивній політиці виступає ключовим фактором, що визначає можливості розвитку спорту в країні чи регіоні. Ефективне розподілення фінансових ресурсів сприяє створенню оптимальних умов для розвитку спортивної інфраструктури, реалізації програм розвитку спортсменів та проведенню значущих спортивних заходів.

Узагальнюючи, спортивна політика, є системою стратегічних рішень,

визначених для сприяння розвитку фізичного виховання та спорту і має вирішальне значення для формування сучасного, здорового та активного суспільства. Її ефективне впровадження сприяє підняттю рівня життя громадян, створенню позитивного іміджу країни та зміцненню спільного соціального капіталу. Відокремлюючи ключові аспекти спортивної політики, можна визначити кілька важливих напрямків, які впливають на розвиток суспільства та спортивного руху в цілому.

Сучасна спортивна політика багатьох розвинених держав світу побудована на розумінні того, що спорт - це галузь людської діяльності, яка цікавить громадян і має величезний потенціал для їх об'єднання, незалежно від віку чи соціального походження. При цьому більшість людей займаються спортивно-оздоровчою діяльністю в аматорських структурах. Розвиток професійного спорту набуває все більшого значення і в рівній мірі сприяє соціальній ролі спорту. На додаток до поліпшення здоров'я громадян спорт має освітній вимір і виконує соціальну, культурну та рекреаційну функцію.

Спорт є динамічним і швидко зростаючим сектором з недооціненим макроекономічним впливом і може сприяти досягненню зростання і створення робочих місць. Він може служити інструментом для місцевого і регіонального розвитку, міського відродження або розвитку сільських районів. Спорт має синергію з туризмом і може стимулювати модернізацію інфраструктури та появу нових партнерств для фінансування спортивних та розважальних закладів. Крім того потенціал спортивного руху, що сприяє зміцненню фізичної активності, часто залишається недостатньо використовуваним і потребує розробки.

Також є розуміння того, що спорт здійснює важливий внесок в економічну та соціальну згуртованість і більш інтегровані суспільства. Всі мешканці країни повинні мати доступ до спорту. Тому необхідно враховувати конкретні потреби всіх груп населення та особливу роль, яку спорт може грати для молоді, людей з обмеженими можливостями та людей з менш привілейованих верств населення. Спорт також може сприяти інтеграції в суспільство мігрантів і осіб іноземного походження, а також підтримувати міжкультурний діалог.

Однак спорт стикається з новими загрозами і викликами, що виникли в суспільстві: комерційний тиск, експлуатація молодих спортсменів, допінг, расизм, насильство, корупція та «відмивання грошей».

Так, допінг є загрозою для спорту в усьому світі, що підриває принцип відкритої і чесної конкуренції. Це фактор, який знижує мотивацію в спорті в цілому і ставить професіонала під необґрунтований тиск. Це серйозно впливає на образ спорту і створює серйозну загрозу для здоров'я окремих людей. Корупція, «відмивання грошей» та інші форми фінансових злочинів зачіпають спорт на місцевому, національному та міжнародному рівнях. З огляду на високий ступінь інтернаціоналізації сектора, корупція в спортивному секторі часто має транскордонні аспекти.

Державна спортивна політика та розвиток спортивної індустрії повинні орієнтуватись на здоров'я людини, а саме на профілактику захворювань, в основі якої знаходиться підвищення фізичної активності населення. Тому формування спортивної політики пов'язано з прискоренням реалізації глобальної, національної стратегії з фізичної активності та здоров'я, відповідних заходів, щодо пропаганди позитивного ефекту від підвищення рівня фізичної активності населення.

Таким чином, державна спортивна політика повинна включати наступні положення:

1. Стратегічне фінансування. Забезпечення стабільного та адекватного фінансування для розвитку спорту, з урахуванням розподілу коштів на пріоритетні напрямки, такі як спортивна інфраструктура, підтримка талановитих спортсменів, та програми фізичного виховання.

2. Пропаганда здорового способу життя. Здійснення широкомасштабних інформаційних кампаній та заходів для популяризації здорового способу життя через активний спорт.

3. Національна спортивна наука. Розвиток та підтримка національних досліджень та наукових програм в галузі спортивної науки, спрямованих на вдосконалення тренувальних методик та підвищення ефективності тренувань.

4. Організація та підтримка турнірів. Сприяння організації та проведенню спортивних подій та турнірів на національному рівні для підняття рівня інтересу до фізичної активності та розвитку спортивної культури.

5. Розвиток спортивної інфраструктури. Вдосконалення і розширення спортивних об'єктів, таких як стадіони, тренувальні бази, та спортивні комплекси, для створення оптимальних умов для тренувань та змагань.

6. Підтримка спортсменів на всіх етапах кар'єри. Розробка програм, які надають матеріальну, медичну, освітню та психологічну підтримку спортсменам від юнацьких ліг до високого рівня виконавства.

7. Програми фізичного виховання. Запровадження ефективних програм фізичного виховання у навчальних закладах та громадах для підвищення рівня фізичної активності серед населення.

8. Регулювання та етика в спорті. Введення ефективних механізмів регулювання в сфері допінг-контролю та етики в спорті для забезпечення чесності та справедливості в змаганнях.

9. Залучення громадськості. Активна взаємодія з громадськістю, сприяння участі громадян у спортивних заходах, та створення умов для активного відпочинку та розваг.

10. Міжнародна співпраця. Розвиток міжнародних спортивних зв'язків та співпраці для обміну досвідом, організації спільних заходів та підвищення престижу країни в світі через спорт.

Зазначені положення є ключовими елементами для ефективної державної спортивної політики, спрямованої на розвиток спорту та підвищення фізичної активності в суспільстві. В цілому, впровадження цих положень сприятиме створенню високо функціональної та ефективної системи спортивної політики, спрямованої на зміцнення фізичного та соціокультурного розвитку суспільства.

Висновки.

На глобальному рівні існує розуміння того, що людина може бути здоровою тільки при наявності регулярної фізичної активності, варто прийняти це як незаперечний факт і донести його до свідомості кожної людини як істину. Дана задача повинна вирішуватися на державному рівні за рахунок формування ефективної спортивної політики та створення інноваційно-інвестиційних умов прискореного розвитку спортивної індустрії. Отже стає зрозумілим, що існує необхідність формування сучасної парадигми спортивної політики, в основі якої повинна бути ідеологія здорової людини та гармонійно розвинутого суспільства. Безсумнівно, саме здорова людина є основою сильної, конкурентоспроможної та процвітаючої країни.

З урахуванням вищевказаних факторів можна зробити висновок, що розвиток та впровадження ефективних стратегій у сфері спортивної політики стає критично важливим завданням для країн. Важливо підкреслити необхідність інвестування у спортивну інфраструктуру, підтримку спортивних заходів та постійного моніторингу для адаптації стратегій до змін в спортивному середовищі.

Для подальшого розвитку галузі рекомендується провести детальні дослідження щодо ефективності управління спортивною політикою, вивчення соціокультурних вимірів впливу спорту на суспільство та розвиток інновацій у спортивній науці. Ці напрями досліджень можуть визначити нові можливості та стратегії для досягнення високих результатів в галузі спорту та сприяти загальному розвитку країни.